

STV, LAUSUNTO HE 189/2025 VP

Alla mainitut asiakirjat on allekirjoitettu X-Signissa. Allekirjoittajien henkilöllisyys on varmennettu vahvalla tunnistautumisella.

Allekirjoitukset

Allekirjoittaja	Seppälä Santeri Johannes
Allekirjoitusaika	20.02.2026 09:55

Allekirjoitetut asiakirjat

Asiakirja	Lausunto StV.pdf (1a9d5ef55c19772bea969d2b850b7fa618c35b815ccb3e0449a6992905943f2c)
-----------	--

20.2.2026

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

00102 EDUSKUNTA

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa kiittää mahdollisuudesta lausua sosiaali- ja terveysvaliokunnalle lakiluonnokseen HE 189/2025 vp.

Hyvinvointialue haluaa tässä yhteydessä kiinnittää sosiaali- ja terveysvaliokunnan huomiota ensinnäkin alijäämien kertymisen syihin ja toiseksi alueiden eriytymiskehitykseen. Lisäksi teemme kaksi ehdotusta, joilla tilannetta pyritään väliaikaisesti ratkaisemaan.

Valtiovarainministeriön alivaltiosihteeri Marina Erholan työryhmän Hyvinvointialueuudistuksen väliraportti tunnistaa alijäämien kertymisen syyksi hyvinvointialueiden vaikutuspiirin ulottumattomissa olevat asiat:

”Rahoituksen tason määräytymisperusteet eivät ole alkuvaiheessa vastanneet toteutunutta palvelutarpeen ja kustannusten kehitystä. Rahoituksen jälkikätestarkistukseen ei nosta rahoituksen tasoa pysyvästi yllättävän kustannusshokin jälkeen, eikä täytä alkuvaiheen rahoituspohjan vajetta.” (s. 103)

Etelä-Savon hyvinvointialueella valtion rahoituksen toteutuminen noin 40 M€/v uudistuksen valmistelua alhaisemmalla tasolla aiheutti nykyiset noin 76,6 miljoonan euron alijäämät. Olemme joutuneet sopeuttamaan talouttamme kolmen ensimmäisen vuoden aikana kaikkiaan 131,6 miljoonalla eurolla ja kuluvana vuotena sopeutukset jatkuvat.

Toiseksi haluamme kiinnittää huomiota siihen, että hyvinvointialueiden rahoitusjärjestelmä tuottaa alueiden välistä eriytymiskehitystä. Järjestelmä aiheuttaa alijäämiä erityisesti alueille, jotka menettävät väestöään. Ne menettävät rahoitusta lähtijöiden mukana paitsi tarveperusteella myös väkilukuun perustuen. Vastaavasti väestöään kasvattava alueet saavat rahoitusta sekä tarveperusteella että väkilukuun perustuen. Ne pystyvät kehittämään palvelujaan tai pitämään niitä maksuttomina. Väestöään menettävät alueet puolestaan joutuvat rahoituksen vähentyessä pitämään palvelumaksut lain sallimassa ylärajassa ja leikkaamaan palvelujaan tarveperustetta enemmän ja/tai tekemään alijäämiä.

Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksen (2026:9) mukaan hyvinvointialueiden toiminnan ja talouden eriytymiskehitys voimistui vuonna 2025. Ministeriö sanoo tiedotteessaan (18.2.2026), että tämän kehityksen arvioidaan jatkuvan myös tulevinä vuosina.

Koska tämän lain yhteydessä tarkoituksena ei ole ratkaista alueiden eriytymiskehitystä aiheuttavan rahoitusjärjestelmän ongelmia, eikä alijäämien muodostuminen ainakaan Erholan työryhmän raportin perusteella johdu hyvinvointialueiden huonosta taloudenpidosta, olisi kohtuullista antaa alijäämäisille hyvinvointialueille edes keinoja hallita alijäämiään. Nykymuodossaan lakiesitys antaa lähinnä valtiovarainministeriölle lisäkeinoja puuttua itsehallinnollisten hyvinvointialueiden asioihin. Osa alueista joutuu vähentämään henkilöstöään tavalla, joka vaarantaa perustuslain takaamat palvelut.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Etelä-Savon hyvinvointialue pyytää myös sosiaali- ja terveysvaliokuntaa esittämään hallintovaliokunnalle, että se jatkaa tämän lain yhteydessä alijäämien kattamisen aikaa minimissään vielä kahdella vuodella lisää hallituksen esityksestä eli ainakin vuoden 2030 loppuun saakka. Pidennetty alijäämien kattamisaika mahdollistaisi useammille alueille tasaisemman tien ulos normikollisiosta ja yt-kierteistä.

Lakiehdotuksen mukaan alijäämien kattamisajan pidentäminen tapahtuisi anomalla valtiovarainministeriöstä. Jos aika olisi pidempi, alueet kuitenkin anoisivat sitä oman tilanteeseensa sopivasti. Ministeriö myöntäisi aikaa vain sen verran kuin kullakin alueella on reaalisia mahdollisuuksia toteuttaa sopeuttamisen toimenpiteitä.

Esitämme myös, että eduskunta kehottaa tässä yhteydessä ministeriöitä mahdollistamisen suurimpien alijäämien pääomittamisen kokonaan tai osittain esimerkiksi valtion pitkäaikaisina lainoina, joiden maksamiseen luonnollisesti liittyisi velvoitteita.

Esitetyt teknisluontoiset ratkaisut tasoittaisivat hetkeksi – ilman valtion lisärahoitusta – eriytymiskehityksen aiheuttamia ongelmia, turvaisivat perustuslain takaamia palveluja koko maassa ja vähentäisivät arviointimenettelyyn joutuvien alueiden määrää sekä sitä myötä ohjaaville ministeriöille ja hyvinvointialueille kohdistuvaa hallinnollista taakkaa.

Mikkelissä 20.2.2026

Santeri Seppälä
hyvinvointialuejohtaja

Lausunto on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.

Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Tämä asiakirja on allekirjoitettu X-Signissa. Allekirjoittajien henkilöllisyys on varmennettu vahvalla tunnistautumisella.
Käsittelytunnus 875cd3f2-ac6f-4d54-80b6-06861395f17e 20.02.2026 09:55:56